

HISTORIE, Milan Syruček: V dokumentech bezpečnostního archivu USA je doloženo, že Západ jednal s Ruskem o nerozšíření NATO na východ (Rozhovor)

- CZ24 News | 9. března 2023

Zkušenost novináře Milana Syručka naučila, že často, až v 80 procentech případů, je všechno jinak, než se zdá, nebo než jak se události následně servírují. Ani srpnová invaze do Československa v roce 68 nepřišla úplně jako blesk z čistého nebe. Když náš host varoval Alexandra Dubčeka, jako svého přítele, v dubnu 1968, že Sovětský svaz už chystá své jednotky na vpád do Československa, neuvěřil mu. Události se pak převalily přes naši zemi velmi rychle, ale přestože byl Milan Syruček stoupencem reformátorů a Pražského jara, invaze ani následná normalizace jeho pestré osudy neukončily.

Martina: V srpnu 68, když sovětští vojáci obsadili redakci, jste ve zbraslavské tiskárně začali vydávat Mladou frontu. Ilegálně. A zároveň jste se přiklonil na stranu reformátorů. Chtěla bych vědět, jestli to byl třeba okamžik, kdy jste měnil názor? Protože jste říkal, že člověk, který říká, že nikdy žádný názor nezměnil, podle vás nikdy žádný neměl, a vy jste také musel být vystaven otázkám a vnitřnímu tlaku. Co pro vás tato doba znamenala?

Milan Syruček: Já, protože jsem se přátelil s Dubčekem, jsem samozřejmě Pražskému jaru fandil, a tak jsem i psal i konal. A proto, když jsme 20. srpna v Mladé frontě, kde jsem byl vedoucím vydání, skončili někdy v půl dvanácté v noci, já pak ve dvanáct přijel domů, tak mi manželka řekla: „Slyšel jsi v rádiu, že je k nám invaze?“ A já jsem říkal: „Ne.“ Ale okamžitě jsem zavolał zpátky do redakce, tam jsem jim všem nařídil, včetně sazečů, aby neodcházeli domů, a byli připraveni. A hned jsem se tam vracel, okamžitě jsme sedli a připravili nové číslo Mladé fronty, který vyšlo v půl šesté, už s fotografiemi od Emila Pardubského, jak sovětské tanky projíždějí Prahou. A zavolali jsme studenty na kolejích, aby hned přišli, a roznášeli Mladou frontu po Praze. Tak to jsme dělali.

A já se pak vrátil domů, někdy po půl šesté, abych se trochu prospal, a v devět hodin volám do redakce, že tam přijedu znova, a oni mi řekli: „Milane, už nemusíš. Nás obsadily sovětské jednotky.“ Takže Mladá fronta byla obsazena vojáky. Ale kluci, kteří byli v Praze, měli v Legerovce náhradní pracoviště, které bylo součástí Mladé fronty, protože součástí Mladé fronty bylo i vydavatelství jiných časopisů, knížek, a tak dál. A manželka mi napověděla: „Vždyť na Zbraslavi je taky tiskárna.“ Tak jsem do této tiskárny zašel, a dohodl se. Oni říkali, že nemají papír, zavolał jsem do papíren mému kamarádovi Voroneckému, který tam byl technickým ředitelem, on mi řekl, jaký formát potřebuji, že to nařežou a papír přivezou. A jestli nebude vadit, že bude průhledný, protože oni v zásadě dělali ubrousky. Tak byla Mladá fronta tištěna na ubrouscích, a vydali jsme celkem osm čísel, kdy celkový náklad, jestli se nemýlím, bylo sto tisíc výtisků.

Já jsem zašel za předsedou Národního výboru ve Zbraslavi, bývalým kapitánem pohraniční stráže, který mi pomohl tím, že se spojil s fabrikami, jako je Janka Radotín, a další, které daly k dispozici svá nákladní auta, aby noviny rozvážely alespoň po jižních a západních Čechách, kam jsme mohli dosáhnout. Takže takhle to běželo až do, myslím, 26. srpna, než byl přijat takzvaný Moskevský protokol.

Martina: Pane Syručku, vy jste pro mě vlastně velká neznámá. Vaše zkušenosti jsou nebývalé, vaše novinářské akce, a výsledky jsou nesmírně zajímavé, a zároveň, když můžu říct svůj názor, mi přijde, že ve vašich postojích je spousta rozporů. Je to tak, nebo není? Protože tady vlastně říkáte, jak jste vydávali v Pražském jaru noviny. A pak, když vás oslovili, tak jste slíbil spolupráci, v roce 79 jste dostal medaili Sboru národní bezpečnosti....

Milan Syruček: Ale to se krylo s tím, co jsem dělal pro Francouze.

Martina: A myslíte, že to naši nevěděli?

Milan Syruček: O mých schůzkách s francouzským diplomatem samozřejmě věděli. O tom jsem napsal celkem 43 hlášení. To je možné si najít v archivu v Pardubicích. Ale já se s tím neskrývám.

Martina: Já vím, že ne.

Milan Syruček: Protože bez toho bych se s tím Francouzem nemohl stýkat. A kdybych se s ním nemohl stýkat, nemohl bych pomoci v té Seifertově záležitosti, a v dalších, o kterých tady ani nemluví.

Pro Francouze bylo zajímavé, že jsem měl přístup k našim vrcholným politikům, kde jsem sbíral různé dokumenty

Martina: Jak si vysvětlujete, že většina vašich zpráv, které jste psal, byla zlikvidována ještě před rokem 89? Byly to tajné akce? Nebo čím to je?

Milan Syruček: Ale nejsou zlikvidovány.

Martina: Ne, těch 43 zpráv ne. Ale další údajně ano.

Milan Syruček: O dalších nevím.

Martina: Nebyly další?

Milan Syruček: Protože to bylo období 75 až 89, kdy ta spolupráce běžela.

Martina: Já jsem si právě říkala, že je zvláštní, že vám dali medaili, protože mi přijde, že tím vás vlastně odkryli, možná i ohrozili.

Milan Syruček: Víte, co je na tom zajímavé? Ono vlastně k předání nedošlo.

Martina: To si myslím. Protože...

Milan Syruček: Nedošlo.

Martina: Aha, ony se přece vždycky dávají takto tajně, takže se o tom vlastně nikdo nedozví.

Milan Syruček: Ano.

Martina: Je to tak?

Milan Syruček: No.

Martina: Když se zase podívám na vaše setkání...

Milan Syruček: Zřejmě jsem jim od Francouzů dodával užitečné informace. A na druhé straně bylo pro Francouze zajímavé, že jsem měl přístup k našim vrcholným politikům. Chodil jsem třeba do sekretariátu Husáka, kde pracoval Josef Kužela, nebo Jiří Fár. Jiří Fár byl bývalý šéfredaktor Mladé fronty, Josef Kužela byl vedoucí Mezinárodního svazu mládeže, kterého jsem doprovázel jako tlumočník, překladatel, při řadě cest do zahraničí, takže tam jsem sbíral různé dokumenty. Oni mi dali některé přečíst, protože pro Husáka například se psaly informační zprávy tak, že to byla maximálně jedna stránka, psáno na speciálním stroji a velkým písmem, protože i když měl 14 dioptrií, tak to nestačilo, takže on menší nemohl číst. A také se velice brzy unavoval. Takže to nesměly být referáty delší než jedna strana. A pak, bohužel, po smrti jeho manželky, k tomu přispěl alkohol a šedesát cigaret denně.

Martina: Milane Syručku, měl jste někdy strach, protože jste cítil, že se smyčka stahuje i kolem vás?

Milan Syruček: Strach jsem si vždycky uvědomil ex post, protože by byl nesmysl, kdybych tvrdil, že nemám strach. Vždyť jsem normální člověk, měl jsem rodinu, mám tři děti, pak se narodil, to bylo později, v roce 93, čtvrtý. Takže samozřejmě, že jsem měl strach. Ale problém byl, že jsem si ho vždycky uvědomil spíše ex post, a ne v dané chvíli.

Jako šéf zahraniční rubriky Mladé fronty jsem dostal přidělenou sekretářku, která byla milenkou Raula Castra, který za ní jezdil, a pozval mě na Kubu

Martina: Znovu se vrátím k vašim setkáním. Už jsem tady zmiňovala, že jste se potkal s Ho Či Minem, Nikitou Chruščovem, Fidelem Castrem a s jeho synem Raulem, Ronaldem Reaganem, Michailem Gorbačovem a s mnoha dalšími. Řekněte mi, na koho nikdy nezapomenete, protože na vás udělal naprosto nesmazatelný dojem?

Milan Syruček: Myslím, že asi na většinu z nich, protože všichni byli originály. To nelze takhle vytrhnout. A většinou k tomu docházelo ... třeba jste vzpomněla Castra. Já jsem z osobního oddělení, když jsem šéfoval zahraniční rubriku Mladé fronty, dostal přidělenou novou sekretářku, protože ta dřívější mi odešla do důchodu. A neuplynul ani měsíc, a objevil se u mě Raul Castro, kterého jsem tehdy znal z fotek – uniforma, a tak – a představil se. Přiletěl tajně za touto svou milenkou.

Martina: Za tou sekretářkou?

Milan Syruček: Za touto sekretářkou.

Martina: Vy jste tedy měl čich na lidi.

Milan Syruček: A říkal, abych ji pustil na dva dny, nikde to nehlásil. A dal mi velkou krabici doutníků, které jsem rozdával a rozdal, protože doutníky nekouřím. A když už to bylo popáté, tak se mě zeptal, jestli nechci letět s nimi, protože on, jako ministr obrany, přiletěl samozřejmě svým letadlem.

Martina: Na Kubu?

Milan Syruček: A tak jsem souhlasil. Naložili jsme ještě jednu blondýnu, které jsem slíbil, že do konce jejího života neprozradím její jméno – pokud vím, tak pořád ještě žije. A přiletěli jsme do Havany na letiště, a vůbec jsme nerozložili k letištní hale, ale na kraji runwaye už na nás v džípu čekal Fidel. Tak jsme přesedli do jeho džípu, za námi jel další džíp s ochrankou, Fidel řídil, a jeli jsme na Ostrov borovic. Tam chvíli Castro řádl s ochrankou, honili se a on se všelijak schovával. A když se toho za půl hodinky nabažili, tak mě vysadil k ochrance, aby mě odvezla do Havany, kde jsem měl hotel, all inclusive, Havana Libre, a oni zůstali s těmi děvčaty. A za týden jsme se zase společně

vrátili.

Martina: Milane, vy jste na Kubu vyvážel holky?

Milan Syruček: A pak jsme se setkali víckrát. A to pak vidíte státníky i z jiné stránky. Nemyslím jenom, že byli za děvčaty, tak někteří z těch státníků na to jsou, někteří nejsou, ale v tom je pak kouzlo osobních přístupů.

Martina: Dozvěděl jste se při tomto setkání nějaké, pro vás cenné, informace?

Milan Syruček: Samozřejmě. A nejen to. Na Kubě jsem byl víckrát, naposledy jsem tam byl, myslím v roce 79, a všude jsem tam měl otevřené dveře. Takže tam jsem pak mohl sbírat další informace. A dokonce jsem se s nimi pak setkal.

Martina: Milane, vy mi připomínáte takové dvě románové postavy, jednak Thomase Lievena, jestli znáte, „Nemusí být vždycky kaviár“ od Simmela, a taky trochu Allena Carlsona.

Milan Syruček: Já se omlouvám, ale já jsem za to nemohl, že jsem měl sekretářku, která se zalíbila. A to ještě k tomu musím dodat, že už po první schůzce s Raulem za mnou přišli dva pánové ze Státní bezpečnosti, a říkali mi, abych prostě té slečně splnil všechna přání, kdykoliv přijede. Protože ona měla zase úkol sledovat ty Castry. Takže vidíte, my jsme sympatizovali, ale z druhé strany pracovala ochranka, nebo Státní bezpečnost.

Ale víte, já chci říct ještě jednu věc: U nás se o Státní bezpečnosti pořád hovoří, že to jsou domovnice, které špiclují, a já nevím co. Neznám stát, který chce opravdu hájit svou suverenitu, který by neměl svou státní službu, protože to jsou uši a oči každého státu, a bez toho nemůže přijímat žádný vážný rozhodnutí, a musí si všechno zjišťovat právě přes zpravodajské orgány. Průser je, když tyto orgány selžou. To je pak největší průser.

Martina: Nebo když informace, po dohodě s nepřitelem, sdělí Milan Syruček. Milane, znamená to, že vaše sekretářka měla taky dvouslužbu?

Milan Syruček: No samozřejmě.

V písemných dokumentech Národního bezpečnostního archivu USA je doloženo, že Západ jednal s Ruskem o tom, že se NATO nerozšíří na východ. A to se nestalo.

Martina: A tak mě napadlo, jestli ji k vám vlastně nedosadili schválně?

Milan Syruček: Nevím.

Martina: Kdo ví.

Milan Syruček: Ale ta sekretářka přišla dřív, než přišel Raul Castro. Takže...

Martina: Dobře. To už nechám otevřené. Vy jste svou dvaatřicátou knížku, kterou jste napsal, připravil na základě dvaceti čtyřech tisíc stran odtajněných dokumentů amerického Národního bezpečnostního archivu, se kterým léta spolupracujete. A to je zase pro mne obrovský otazník. Prosím vás, jak se to stane, že vás Američané pustí do svého Národního bezpečnostního archivu?

Milan Syruček: Protože mi důvěřují.

Martina: Kamarádovi Fidela Castra, a kamarádovi Raula Castra, a Ho Či Mina?

Milan Syruček: No, a já od nich pořád dostávám materiály. A poslední mi přišly minulý týden – O kybernetické válce. Chodí mi pořád. A tyto materiály byly pro mě šokující, a proto jsem na jejich základě udělal tuto knížku. Ale předtím mi chodily, a dodneška mi chodí pořád. Já jsem s nimi samozřejmě nepřerušil spolupráci.

Martina: V čem byly tyto materiály šokující? Těch 24 000 stran?

Milan Syruček: Tento Národní bezpečnostní archiv sdružuje asi 500 organizací, má své zaměstnance, má rozpočet asi tři milióny dolarů, a tak dále, a dbá na to, aby všechny vládní dokumenty, u nichž uplyne doba odtajnění, byly skutečně odtajněny a zpřístupněny aspoň odborné veřejnosti, to jest vědcům, novinářům, a tak dál. Takže, to je na tom to cenné.

A toto byl celý komplet, těchto 24 000 stránek, který se týkal otázky, kdy američtí prezidenti zvažovali použít jako první atomovou bombu. A první příklad byl v době první berlínské krize v roce 1948. Pak následovala druhá berlínská krize 59 a 61, a tak dál. Celkem bylo těchto krizí 99 do roku 1975, kdy toto končilo. Ale dostal jsem ještě novější materiály, které se týkaly roku 90 až 94, kdy západní spojenci, američtí prezidenti, ujišťovali Gorbačova, že se NATO nerozšíří na východ ani o píd', což se samozřejmě nestalo, protože víme, že jsme potom my, a další země, do NATO vstoupili.

Martina: To měl být ten gentleman agreement s Michailem Gorbačovem, vidíte?

Milan Syruček: Ano.

Martina: Mně o tom například Jefim Fištejn tvrdil, že o tom s Michailem Gorbačovem mluvil, a ten mu říkal, že by si to rozhodně nechal potvrdit, kdyby to zaznělo. Tak, teď mi řekněte, kde je pravda?

Milan Syruček: Myslím, že je pravda v těch dokumentech. Tam jsou konkrétní citáty, kdy a s kým se o tom hovořilo. U těchto dokumentů jsou nejen tvrzení, ale jsou tam přiloženy třeba další konkrétní dokumenty jedna až 37, nebo 57, ve kterých projevech, ve kterých telegramech, ve kterých písemných dokumentech je toto dáno. Na to vše tam jsou písemné dokumenty. Takže je.

Já vám nyní u tohoto případu nerozšiřování NATO přesně nepovím, kolik jich je, ale nejmíň je to asi třicet písemných dokumentů, ne-li víc. Jsou to třeba písemné záznamy rozhovorů. Takže tam je písemně doloženo, a můžu to dát k dispozici.

Martina: To znamená, že to hodnotíte jako nedodržení slibu?

Milan Syruček: Ano.

Martina: Vůči Rusku?

Milan Syruček: Ano.

Martina: Milane, ve své knize Na prahu jaderné války jste uvedl, že do roku 1985 bylo 216 okamžiků, které mohly vést k nevyprovokovanému jadernému úderu.

Milan Syruček: Ano.

Nebezpečí použití jaderných zbraní je nyní vážnější než v minulosti, protože

už došlo k válce

Martina: Kdy se na jedné, či druhé straně už odpočítávaly minuty. Dvě stě šestnáct – mně to přijde neuvěřitelné číslo. Myslíte, že k tomu číslu přibudou další ze současné situace? Současné doby?

Milan Syruček: To byly případy, až, řekl bych, směšné... Tak to nemůžu říct, třeba odrazy paprsků ze Slunce, nebo nějaké kosmické útvary, případně mimořádné hejno ptáků, které bylo vyhodnoceno, jako že je to pět raket, které míří na Moskvu.

Martina: Takže shoda okolností, nebo třeba lidských chyb?

Milan Syruček: A lidských chyb. Dokonce tam byl jeden, nebo dva případy, kdy se na jednu ze základen, odkud se berou tato pozorování, dobýval medvěd, a bylo to vyhodnoceno, než zjistili, že je to medvěd, protože ta základna je vždycky pod elektrickým vedením, a ten medvěd to přerušil, že je to atak na základnu, pokus o sabotáž, než zjistili, že to udělal medvěd. A takových případů je tam řada.

Martina: To znamená, že spousta z těchto případů je skutečně jenom náhoda?

Milan Syruček: Ano. Ale to v té knížce mám, že to takto vyhodnocovaly obě strany, protože tam jsou seznamy, kolik takových případů bylo amerických, a kolik ruských.

Martina: A když se tedy znovu zeptám: Myslíte, že k vážnosti situace přibudou čísla ze současné doby?

Milan Syruček: Tam se jednalo o konkrétní případy, a současná doba je, myslím, vážnější, než byly tyto konkrétní případy. Takže nepřibude, protože současná doba je nová kvalita. Protože tady už došlo k válce. Takže případy před tím byly kvalitativně podstatně nižší třídou, než je současný stav. Současný stav mě velice znepokojuje.

Martina: Už jsem tady vzpomínala, že jste vlastně vystoupil v jednom závažném konfliktu jako jakýsi moderátor, nebo zprostředkovatel. Kdyby vás teď někdo pověřil, abyste vystoupil jako zprostředkovatel jednání mezi Ukrajinou a Ruskem, komu byste nejdříve zavolal?

Milan Syruček: Přiznám se, protože jsem blázen, mně se to kolikrát zdá, ale jenom ve snu. Pak se probudím, a samozřejmě to není pravda. Upřímně bych si přál, kdyby nastala tato možnost – tak by to už samo o sobě znamenalo absolutně novou kvalitu. Problém je dneska v tom, že ani jedna, ani druhá strana vůbec neřeší možnost začátku rozhovorů o ukončení této války. To, co se objevuje kolem, je spíš zbožné přání řady novinářů, ale realita zatím, jak ze strany Zelenského, tak ze strany Putina, je taková, že oni zatím ani tuto možnost nevyslovili, protože by tím museli vyslovit za jakých podmínek. A jestliže říkají podmínky, které jsou pro druhou stranu nesplnitelné, a předem se to ví, tak to není možnost. To je nesmysl. To je jenom gesto propagandy.

Martina: Vy jste, ač velký znalec ruského i ukrajinského prostředí, ještě 25. ledna 22 řekl, stručně, že předpokládáte, že Rusové nezaútočí. Co vás zmátlo?

Milan Syruček: Co mě zmátlo? Opravdu jsem se domníval, že Putin nebude tak agresivní, aby začal válku. Protože v 21. století by to byl tak hazardní krok, že jsem si nedovedl představit, že by opustil realistickou půdu, kterou do té doby zastával, a že opustí Jelcinovu, Gorbačovovu, a vůbec celou politiku, která byla před tím. Protože přece jenom Rusko nechtělo zůstat izolované, souhlasilo spíš s de Gaullovou ideou Evropa od Atlantiku po Ural, včetně Sovětského svazu. Nesčetně fór, nejen konference, ale následné akce – Budapešť, Madrid, a další – všechno nasvědčovalo tomu, že přes všechny problémy, ideologické těžkosti, a další rozdíly, tady bude přece jen určitá spolupráce, aby se

řešily aktuální problémy a aby se neopakovala druhá světová válka. A 24. únor mě, příznám, zaskočil. Nepředpokládal jsem ho.

Situace na Ukrajině je v patové situaci. V dohledné době nevidím konec toho konfliktu, i když bych se toho rád, přes svůj vysoký věk, dožil.

Martina: Co říká vaše zkušenost letitého harcovníka všemi možnými médii a zeměmi? Jak myslíte, že to dopadne?

Milan Syruček: To si netroufám odhadnout, mám-li být upřímný. Protože to už by byla alternativní historie, co by, kdyby: Kdyby vyhrálo Rusko, kdyby vyhrála Ukrajina. Je to svým způsobem patová situace, protože Ukrajina se nebude chtít vzdát části svých území, oblasti Donbasu, a to jak z principu, tak i proto, že je to její zdroj. Tam je její srdce, průmyslové srdce Ukrajiny, a bez něho zůstává jenom černozem, zemědělská produkce. To je jedna věc.

A z druhé strany Rusko už tato území formálně připojilo, provedlo akty i s podpisem prezidenta, schválením Státní dumy, že je připojuje k Rusku. Takže, že by to odvolal, to si nedovedu představit. Je to opravdu patová situace. O všem se spekuluje, čtu spoustu zpráv o tom, jak je to s Putinovým zdravím, a podobně, nikdo není nesmrtelný. Ale i když teoreticky připustím, že by Putin odešel z politické scény, tak myslím, že dost hypotetický nástupce, Dmitrij Medvěděv, by v dohledné době nepokračoval jinak. To znamená, že nevidím v dohledné době konec toho konfliktu, ačkoliv bych se tohoto okamžiku velice rád, přes svůj vysoký věk, dožil. To bych byl velice rád. Jako další knížku o Zakarpatí mám od vydavatele zadáno napsat o Ukrajině, a bylo by mým snem, kdyby to už mohla být mírová Ukrajina. Ale nevěřím tomu.

Martina: Milane Syručku, my čtenáři, občané, jsme mnoho událostí sledovali v televizi, četli o nich v novinách, poslouchali, co nám říkali aktéři, politici, novináři. Vy jste u mnohých z těchto událostí byl v zákulisí, takže víte víc. Víte, jak se svět točil. Řekněte mi, v jakém výkladu událostí z moderní historie se, podle vás, dopouštíme největších omylů? Možná proto, že nevíme, že jsme slupli vějičku, která nám byla nastražena?

Milan Syruček: A kdo myslíte, že se jí dopouštějí. Novináři?

Martina: Ne. Myslím teď naši republiku, co se týká naší moderní historie. Máte nějakou takovou událost, kdy si říkáte: Kdybyste věděli, jak to všechno bylo, tak si to tady vyprávějte pořád dokola, a klidně tomu i věřte, ale já vím své.

Milan Syruček: Myslím, že největším problémem současného vedení je, že řeší vztahové otázky, ale znají málo zemí, nebo politiků, kterých se to týká. Tedy naši politici znají málo těch, kteří jsou v konfliktu. A to je značný problém.

Martina: Promiňte, koho že málo znají?

Milan Syruček: Pozadí problémů, kterým naše republika čelí. To je až neuvěřitelné. Já třeba jezdím do Štrasburku do Evropského parlamentu, kde je zastoupena i Česká republika, a tak dál, a s většinu těchto lidí dobře znám, debatujeme, snažím se udržovat kontakty se všemi politiky, kde je to možné, protože sejde z očí, sejde z mysli, a já, pokud chci ještě aktivně psát, musím tyto kontakty mít. A mě až konsternuje, jaké je zde nízká znalost.

Martina: Reálií, pozadí?

Milan Syruček: Reálií, pozadí.

Martina: Naturelu jednotlivých zemí, aktérů, a podobně?

Milan Syruček: Ano, přesně tak. A zdá se mi, jako by se tím někteří pyšnili. Samozřejmě, čím méně o tom vědí, tím se o tom snadněji rozhoduje. Aby snadněji rozhodovali, tak o tom ani nechtějí moc vědět.

Prověřovalo mě pět tajných služeb. Když jsem šel poprvé do Bílého domu ve Washingtonu, a před strážným jsem hledal visačku, tak on říká: „To nemusíte, pane Syruček, já vás znám.“

Martina: Pravdou je, že i já si v poslední době říkám, když poslouchám třeba některé své kolegy, že mi snad jednou bude v životě dána úleva, abych tyto věci vnímala tak jednoduše a jednoznačně. To je to, co jste také říkal, že věci jsou mnohem složitější, než jak se nám většinou zdá, a z 80 % ještě platí, že to je jinak. Já jsem tady ještě našla poznámku, že když jste se chystal psát knihu o Françoisi Mitterrandovi, tak vám povolili týden bydlet, nebo pobývat v Elysejském paláci. A tak si říkám, jestli existuje něco, co vám někdo odmítl? Protože to vypadá, že vás nikdy nic nezastavilo.

Milan Syruček: Tak všechno, samozřejmě, byla dlouhá cesta, relativně. Asi půl roku mě prověřovala francouzská zpravodajská služba až do pokolení, to je úplně normální, ale na to jsem byl zvyklý, takhle mě prověřovalo pět tajných služeb. A mě třeba, když trochu odbočím, šokovalo, když jsem šel poprvé do Bílého domu ve Washingtonu, bylo to v listopadu, měl jsem zimák, a pod ním svou visačku, a teď ji tam před strážným, vysoký černochoch, hledám, a on říká: „To nemusíte, pane Syruček, já vás znám.“ Do dneška mě mrzí, že jsem se ho nezeptal, jak zná i můj rodokmen. Byl jsem přesvědčen, že to znají do x-tého pokolení, rozhodně lépe než já.

Martina: Takže myslíte, že jste zkrátka v hledáčku?

Milan Syruček: Tak. Ale to je přirozené. A až nebudu v žádném hledáčku, tak to bude znamenat, že už jsem nepotřebný, a nepotřebuju dál pracovat, něco dělat.

Martina: Vás to baví. Vás baví být pořád na ostří nože. Řekněte mi, když se podíváte na to, čím jste prošel – a zažil jste nejružnější otřesy, režimy, vlády, totality, revoluce – kam jsme došli dnes? Jak byste charakterizoval tuto dobu? Kam jsme došli? V tuto chvíli, v naší zemi, v únoru roku 2023?

Milan Syruček: Příliš zjednodušeně by se dalo říct: Došli jsme tam, kam jsme mohli dojít. Ale to vám asi jako odpověď nestačí. Svého času jsem se zeptal Kissingera při našich rozhovorech, co si myslí o dřívějších chybách, a kam vedly. A on mi řekl: „Mě dřívější chyby nezajímají. Stačí chyby, které dělám já sám.“

Martina: Nové chyby.

Milan Syruček: Nové chyby. A bez chyb by to asi nebylo možné, protože pak bychom nebyli lidé, ale automaty. To málokdo ví, ale venku létají družice, které mají naprogramováno, že kdyby u nás na zeměkouli vznikla atomová válka, a přestalo by existovat řízení, tak by převzaly řízení tohoto světa. To ani nevíte, že to existuje.

Kdyby člověk nedělal chyby, tak by to znamenalo, že nic nedělá, a toho bych se nechtěl dožít. Ztratil bych smysl života, smysl své práce, a měl bych pocit, že nemám právo na další existenci.

Martina: Povídejte, odkud to víte vy? To mi asi neřeknete.

Milan Syruček: Skutečně je to fakt. Takže to prostě zatím nechme, budme rádi, že zatím nejsme v takové době, kdy by nás řídila nějaká družice, nechci říct z jiné planety. Jsem vděčný za chyby, které děláme, protože i když se z nich ne vždycky poučíme, tak to z nás dělá normální lidi. Já jsem zatím spokojen s tím, co je, protože vím, že stejně, i kdybych byl nespokojený, tak mi to nepomůže, tak proč bych si kazil zbytek života? Takže jsem s tím spokojen.

Martina: Z toho, co jste mi říkal o vašem rozhovoru s Kissingerem, jsem pochopila, že člověk dělá pořád nové chyby, a ne vždy se poučí ze svých starých chyb. Ale přesto se ještě zeptám: Když se ohlédnete zpátky, existuje něco, co byste udělal jinak?

Milan Syruček: Ježíš, spoustu. Především bych se zamyslel nad tím, jestli jsem někomu neublížil. Nevědomky. To třeba bych se snažil napravit. Zatím nad tím takto neuvažuju, protože na svou životní bilanci mám ještě času dost. Chci se dožít sta let, mám na program napsat ještě dvě knížky, ne-li další, chci sloužit rodině, a nepočítám, že bych už přidal další potomky, stačí mi ti, které mám, a dál je rozvíjet a někam vést. Ale samozřejmě že se někdy zamýšlím, co jsem udělal špatného. Nevím, jestli má smysl takto zpytovat svědomí, protože ve většině případů, upřímně řečeno – nevím, jak vy sama – nevím, jestli by byl člověk o to lepší, kdyby se zpytoval, v čem udělal chybu, protože se pořád vyskytují nové skutečnosti, takže se vždycky nemůžete poučit z bývalých chyb. Už se to prostě stalo, a vy můžete zase dělat jenom nové chyby. A kdyby je člověk nedělal, to by znamenalo, že nedělá vůbec nic, a toho bych se nechtěl dožít. Pokud bych ztratil smysl života, smysl své práce, tak pak nemám právo na další existenci. Neříkám, že bych sám něco spáchal, ale mrzelo by mě, že bych už byl neužitečný.

Martina: Milane Syručku, moc vám děkuji za rozhovor. Děkuji za to, že jste nám dal nahlédnout do vašeho neobyčejného života. Díky moc.

Milan Syruček: Děkuji vám, ale neberte to jako problém. Mám největší strach, aby to nebylo chápáno jako ješitnost. Nejsem ješitný. Opravdu. Ačkoliv vlastně trochu ano. Kdybych nebyl vůbec ješitný, tak řady věcí nedosáhnou.

Martina: Novinář bez ješitnosti, to je protimluv.

Milan Syruček: Ano. Přesně tak.

Martina: Děkuji.

ZDROJ: Radio Universum